

Återtagandeavtal mellan EU och Jordanien

Justitiedepartementet

2015-12-14

Dokumentbeteckning

KOM (2015) 445 slutlig

Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett återtagandeavtal mellan Europeiska unionen och Jordanien

Sammanfattning

Förslaget innebär att rådet bemyndigar kommissionen att förhandla ett återtagandeavtal mellan EU och Jordanien. Avtalet ska reglera villkor och procedurer för återtagande av egna medborgare, tredjelandsmedborgare, statslösa liksom transitering. Regeringen stödjer förslaget.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Enligt folkrätten har alla stater en skyldighet att ta tillbaka sina egna medborgare. Enligt artikel 79.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) får EU ingå avtal med tredjeländer med syfte att de tredjelandsmedborgare som inte uppfyller eller inte längre uppfyller villkoren för inresa, närvaro, eller vistelse på en medlemsstats territorium ska återtas i sina ursprungsländer eller de länder de kommer från”.

Vikten av att ingå återtagandeavtal bekräftas i Europeiska rådets riktlinjer om framtiden för området för frihet, säkerhet och rättvisa som antogs i juni 2014.

Hittills har kommissionen fått bemyndigande att förhandla om återtagandeavtal med 22 länder eller administrativa regioner. Sjutton av dessa avtal har trätt ikraft.

Den 9 oktober 2014 undertecknade EU och Jordanien ett partnerskap för rörlighet. I samband med detta antogs en politisk deklaration där bland annat anges att ett återtagandeavtal ska ingås mellan parterna.

Förslaget presenterades av kommissionen den 15 september 2015.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget omfattar ett bemyndigande för kommissionen att förhandla ett återtagandeavtal mellan EU och Jordanien. Avtalet ska reglera villkor och procedurer för återtagande av egna medborgare, tredjelandsmedborgare och statslösa liksom transitering.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget påverkar inte det svenska regelverket. Återtagandeavtal fråntar inte Sverige dess skyldighet att respektera bl.a. principen om non-refoulement, eller övriga bestämmelser i EU-rätten. I avtalstexten understryks särskilt att avtalet inte påverkar de skyldigheter som följer av internationell rätt. Europakonventionen och flyktingkonventionen nämns särskilt. Sverige kommer således fortsättningsvis – oavsett återtagandeavtalet – att behandla ansökningar om asyl och att göra det på ett sätt som är i enlighet med nu gällande regelverk.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser för statsbudgeten eller för EU-budgeten. Tillämpningen av avtalet avser dock att effektivisera arbetet med återvändandet från medlemsstaterna och bedöms därigenom medföra minskade kostnader.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer ingåendet av ett återtagandeavtal mellan EU och Jordanien. Det finns ett värde i att medlemsstaterna nära samverkar i återtagandefrågor. Den folkrättsliga principen att varje stat är skyldig att återta sina egna medborgare understryks och likartade procedurer kan effektivisera återvändandet genom att den mottagande statens administration underlättas. Det aktuella avtalet är ett konkret exempel på sådant samarbete.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2015/16:FPM20

Medlemsstaternas synpunkter på förslaget är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet kommer att behandla avtalet inför dess ingående.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regelbundet informationsutbyte med berörda svenska myndigheter pågår.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden utgörs av artikel 79.3 i EUF-fördraget.

Återtagandavtal mellan unionen och tredjeländer förhandlas fram och ingås enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 218 i EUF-fördraget:

Kommissionen lägger fram rekommendationer för rådet som ska anta ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och utse unionens förhandlare (artikel 218.3).

På förslag av förhandlaren ska rådet anta ett beslut dels om bemyndigande att underteckna avtalet, dels om ingående av avtalet (artikel 218.5-6). Rådet ska anta beslutet om ingående av avtalet efter Europaparlamentets godkännande (artikel 218.6).

Under hela förfarandet ska rådet besluta med kvalificerad majoritet (artikel 218.8).

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Beslut som fattas med stöd av artikel 79.3 i EUF-fördraget faller inom unionens exklusiva kompetens. Regeringen bedömer således att förslaget är i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Förslaget omfattar endast den grundläggande reglering som är nödvändig för genomförande av en välordnad återtagandeprocess. Medlemsstaterna och Jordanien kan vid behov avtala om ytterligare reglering inom ramen för bilaterala genomförandeprotokoll. Förslaget bedöms därför vara i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget behandlas i rådet under hösten 2015.

4.2 Fackuttryck/termer

Principen om *non-refoulement* fastställs i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning. Principen innebär att ingen medlemsstat ska utvisa eller avvisa en asylsökande till gränsen mot ett område där dennes liv eller frihet skulle hotas på grund av hans eller hennes ras eller religion, nationalitet, språk, sexuella läggning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, politiska åskådning eller minoritet eller där den asylsökande riskerar att utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling.